საქართველო

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტის ორგანო.

რედაქცია და კონტორა:
ტფილისი, რუსთაველის პროსპექტი № 11 რედაქცია და კანტორა ღია ყოველ დღე დილის 9 ს., ნაშუადღევის 2 ს. ნახ. საათამდის.
ტელეფონი № 15—73.
კასაზართო დეპეშებისათვის: თბილისი „საქართველო“ ფოსტის ყუთი № 76

განცხადებანი:
განცხადება მიიღება ნაშუადღევის 2 საათამდის. სტრიქონი პეტიტი პირველ გვერდზე 15 მ. მე-4 გვერდზე—12 მ.
სამგლოვიარო განცხადებანი 30 სტრიქონი—400 მ. 2 ნახ. საათის შემდეგ 100 მანეთით მეტი.

ხელის მოწერა:
გაზეთი „საქართველო“ ქალაქსა და ქალაქს გარეთ ღირს თვეში—375 მან. ცალკე №—15 მან.

ფასი 15 მან.

წელიწადი მეექვსე.

შაბათი, ნოემბერს 6. 1920

№ 141.

მოითხოვეთ ყველგან საუკეთესო ხარისხის

კონიაკი

გაწმენდილი პურის არაყი და ტკბილი სასმელები დ. ი. კალანდაძისა

ბითუმად და ცალ-ცალკე თვით ქარხანაში სადგურის (ვაგზლის) ქ. № 5.

დასავლეთ საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო სააქციონერო ბანკის

საორგანიზაციო კომიტეტი აცხადებს, რომ კვირას 7-ს ნოემბერს დილის 10 საათზე, ქ. ქუთაისში, საზოგადო საკრებულო დარბაზში, დანიშნულია

აქციონერთა პირველი საზოგადო

კრება

კრების საგანი

1. საორგანიზაციო კომიტეტის მოხსენება
2. განხილვა და დამტკიცება წლიური ხარჯთ აღრიცხვისა
3. განსაზღვრა საბჭოსა და გამგეობის წევრის რიცხვისა
4. არჩევნები: საბჭოსი, გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრთა.

ქიზიყ-კახეთის ავტონომური საზოგადოება

„ალზიორა“-ს

გამგეობა ამით აცხადებს, რომ თამბაქოს ქარხანამ უკვე დაიწყო მოქმედება თბილისში

მთავარი კანტორა იღებს დაკვეთას

მისამართი: პლეხანოვის პროსპ. № 5. ტელ. 12-85.

სახალხო სავაჭრო-სამრეწველო

საზოგადოება

შეერთებული შტატების ნიუ-იორკი

უმთავრესი კონტორა აღმოსავლეთისათვის

კონსტანტინოპოლი 20-25 ტაიტასხან გალატა

წარმომადგენელნი კავკასიისათვის

ავტომობილები და ბარგის საზიდები

ფორდისა ტრაკტორები ფორდსონისა. კამერები და

კოვრიშკები წარმომადგენელი ახლა თბილისშია. სასტუმრო „ორიანტი“ № 18 დილით 12 საათამდე საღამოთი 4—6 საათამდე.

სახელმწ. თეატრი

ოპერა

ნოემბრის 6
ოპერა მუშებისთვის
ევგენი ონეგინი

ნოემბრის 7
მინიონი

ოპერის დასაწყისი საღამოს სრულ 8 საათზე

ქუთაისის ქალაქის გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ

თავისუფალია ქ მიური ლაბორატორიის გამგის ადგილი.

ვისაც ამ ადგილის დაჭერა სურს, ნოემბრის 10 რიცხვამდი ქალაქის გამგეობაში სათანადო განცხადება უნდა შემოიტანოს და თან წარმოადგინოს თავისი „კურრიკულუმ ვიტა“. თვიური ჯამაგირი 9.000 მანეთი (სავალდებულო დამატებებით და კერძო ანალიზების შემოსავლის 50 პროც.

საქიროსა თუჯის ღუმელი

მილებიანათ.

მისამართი გაზეთ „საქართველო“, რუსთაველის პროსპ. № 11 დილის 9—2 საათ.

მინდა ვიყიდო საწერი მაგიდა

იკითხეთ ტელეფონით № 15-73

დღეს

გერმანიამ საქართველოს დამოუკიდებლობა იცნო იურიდიულად.

უცხოეთის პრესის ცნობით შეერთებული შტატების პრეზიდენტად აირჩიეს გარდენგი.

სტომბოლის ცნობით ვრანგელსა და პეტლიურას შორის შეთანხმება არ მოხდა.

ინგლისში გაფიცვები დამთავრდა.

ბოლშევიკური ცნობით ვრანგელის მდგომარეობა საშიშია.

წ ე რ ი ლ ე ბ ი.

მეთაური: კიდევ საფრთხეზე.
მოხუცი: მწარე ფიქრები.
ქართულის გარშემო: გრ. რობაქიძე.
ფელეტონი: ვ. წერეთელი: ახალი ღვინო, ახალ თხიერში.
ჩვენი კორესპონდენტები: დუშეთი.

თავზარდაცემულნი და გულმოკლულნი და მარიამ სვიმონის ასული კერესელიძისა. ძაძმანი: თამარ, იაკოფ და ვანო ხახანაშვილები და სიძე იასონ კერესელიძე აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ რომ სამ ნოემბერს, საღამოს ცხრა საათზე, ქალაქ გორში ტრაღიკულად გარდაიცვალა მათი უსაყვარლესი—პირველთა და, ხოლო მეორეთა ცოლის და

პელაგია სიმონის ასული ხახანაშვილი

დაკრძალვა მოხდება ქ. გორში კვირას, 7 გიორგობისთვეს.

დღეს ქართულ კლუბში

კონცერტი ა. ინაშვილის

1—3236—1

კიდევ საფრთხეზე.

სომხეთი ქემალისტების ხელშია! ყოველ საათში დიდი ამბების მოლოდინში უნდა ვიყვნეთ! მრავლენანი მრისხანედ გვიახლოვდებიან და გამოუცნობია რა განსახებას მიიღებენ ბოლოს და ბოლოს ჩვენი სახელმწიფოს წინაშე ჟამთა მსვლელობა ჰსვამს უდიდეს საკითხს და. შეუძლებელია, უკანასკნელადაც: რამდენად მომზადებულია ქართველი ხალხი, რომ დაიცვას რესპუბლიკის დამოუკიდებლობა!

ქართველობის პატრიოტიზმში ჩვენ აროდეს შეგვპარია ეჭვი; ვიცით, რომ საერთო გაჭირვების დროს ქართველ ერს სჩვევია ჯგუფურ და კლასობრივ ინტერესთა მივიწყება და მხურვალე [illegible] დღეებიდან ჩვენ ვღუპილობთ, რომ მტერი ძლიერი ყოფილა მუდამ, როდესაც ქართველი ერი ერთსულოვნად გამოსულა მის დასახვედრად და სამშობლოს მიწა-წყლის მოსაგერებლად. მოხუცი და ახალგაზრდა, ვაჟი და ქალი, ჯანსაღი და დასნეულებული, უხუცესნი, გლეხნი, ბატონიშვილნი, მღვდლები—ყველანი ერთად დარაზმად ედგნენ სამეფოს საზღვრებს და სიცოცხლის შეწირვით საფრთხეს აცდენდნენ სახელმწიფოს...

შეიძლება განიფანტნენ კიდეც სამშობლოს კიდეებზე მოწოლილი შავი ღრუბლები! იქნებ, ქემალთაშას ხმალი საკმაოდ დაჩლუნგდეს, ვიდრე საქართველოს საზღვრებისაკენ გადმოიხრება, ან შესაძლებელია ოსმალეთმა პრეტენზიები აღსრულებულად მიიჩნიოს განსაზღვრულ ტერიტორიის მიერთებით,—მაგრამ მოვლენათა წყება სხვა მომენტებსაც შეიცავს და სწორედ ეს გვავალებს სიფხიზლესა და სიძლიერეს!

დღეს სანდოთ ჩვენ ვერავის მივიჩნევთ! საიმედო და პატიოსანი ხალხი არ გვარტყია ირგლივ, რომ დაარხეინებულნი შვებას მივეცეთ და თავდაცვაზე ფიქრით თავი არ შევიწუხოთ.. მრავალი გამოცდილება, პირიქით, გვაფიქრებინებს ვთქვათ გულახდილად, რომ ეხლანდელი მეგობარი სულ ადვილად ხვალ მოსისხლე მტრად კარზე მოგვადგება და ფეხქვეშ გასთელავს საჯარო დაპირებებსაც და ფორმალურ აქტებსაც... ასეთ ელემენტებთან გვიხდება დიპლომატიური და სხვა სახელმწიფოებრივ საქმის დაჭერა! ყველა ამის გამო საბოლოოთ იმედი მხოლოდ საკუთარ უნარზე უნდა დავამყაროთ და ხსნასაც ჩვეულავე გამოველოდოთ...

ამისათვის კი საჭიროა პირველ ყოვლისა შიგ სახელმწიფოში ისეთი მდგომარეობის შექმნა, რომ ყველამ განურჩევლად გულის! სიღრმემდე იგრძნოს მოახლოვებული ერის არსებობის გადამწყვეტი საკითხი!

მესვეურნი სახელმწიფოისა მოვალენი არიან სისტემით აამოქმედონ მმართველობის აპარატი, რომ ნათლად გამოსჭვიოდეს საქვეყნო ინტერესების სათავეში მოქცევა და არავითარ შემთხვევაში უნდა იქმნეს შემჩნეული უმაღლესი ხელმწიფების აშკარა გადახრა რომელიმე კატეგორიის სასარგებლოდ და სხვათა აშკარავე მივიწყებით!

საქართველოს მართველობას უკანასკნელი მომენტი ახასიათებს განსაკუთრებით. ასეთი ყოფაქცევა ძირბუდიანად უნდა აღმოიფხვრას.

ხელთუფლებამ ყველასათვის თანაბარი საზომით უნდა იხელმძღვანელოს.

და შედეგიც იქნება სასწაულებრივი:

ქართველობა აფოლადებული აღიმართება საქართველოს სანაპიროებზე!

გერმანიამ საქართველოს დამოუკიდებლობა იცნო იურიდიულად.

საქართველოს დიპლომატიურმა წარმომადგენელმა ბ. ახმეტელაშვილმა ბერლინიდან ოფიციალურათ აცნობა საქართველოს მთავრობის თავმჯდომარეს, რომ გერმანიის რესპუბლიკის მთავრობამ 1920 წელს სექტემ. 24 საქართველოს რესპუბლიკა ოფიციალურათ „დეიურე“ (იურიდიულად) აღიარა და თავის ელჩათ დანიშნა საქართველოში ბ-ნი უდრის რაიხერი მემრავლისე სოც.-დემოკრატ. პარტიის ცნობილი წევრი.

(ს. დ. ს.)

სომხეთ ოსმალეთის ფრონტზე.

სომხეთის მთავრობის ევაკუაცია

სომხეთის მთავრობა ერევნიდან გუმბრში გადავიდა.

ომის ოპერაცია.

ომის ოპერაციები სწარმოებს ყარსსა და გუმბრს შუა.

ყარს ყაგიზმან შუა.

ყარს ყაზიგმან შუა მოქმედებს სეპუხის ლაშქარი, რომელიც შესდგება 12 ათას რეგულიარულ ჯარის და პარტიზანთა ნაწილებისაგან ამ ლაშქარში შედის სომხეთის მეორე პოლკის ნაწილები. ლაშქარს ნაყოფიერი მოქმედება ემჩნევა.

სომხეთს მისია ოფიციალად აცხადებს რომ ყველა ხმები სომხეთში მომხდარ პოლიტიკურ გადატრიალების შესახებ მოკლებულია ყოველივე სიმართლეს.

მისიის მრჩეველი თუმანოვი 4 ნოემბერს პირდაპირი მავთულით ერევანს ელაპარაკა და მას აცნობეს, რომ სომხეთში სრული სიწყნარეა და სომხეთის ლაშქარი ყარსთან უფრო ახლოა, ვიდრე გუმბრთან, 4 ნოემბერს სწარმოებდა ომი ყარსსა და გუმბრს შუა.

მისიის ოფიციალი ცნობა.

4 ნოემბერს სწარმოებდა სასტიკი ბრძოლა ოსმალთა ლაშქარის შემტევ ჯარებთან.

მტრის ლაშქრის მრავალ რიცხოვნების გამო, სომხეთის ჯარებმა გუმბრისკენ დაიხიეს.

●●●● **სახელმწიფო დრამის თეატრი** ●●●●

შაბათს, ნოემბრის 6-ს

„ო ტ ე ლ ო“—შექსპირისა.

ახალი დეკორაციებით და კოსტიუმებით მხატვრის **ალ. ზალცმანისა** და ახალი მიზანსცენებით.

რეჟისორი **აკაკი ფაღავა**.

დასაწყისი საღამოს 7 საათზე.

განმარტება.

სოციალ-დემოკრატიულმა გაზეთებმა უკვე განგაში ასტეხეს იმის შესახებ, რომ მე ტრანზიტით მინდა გავატარო უცხოეთში ნაყიდი საქონელი.

ბატონებო! შეიძლება პოლიტიკური წინააღმდეგი იყოთ ჩემი, მაგრამ უსინდისობას კი არ უნდა მივმართოთ ჩემი სახელის გასატეხად. იმის დასამტკიცებლად, რომ საქონელი მართლა მოდის უცხოეთიდან და გადმოდენილია არტაანის ოლქში რესპუბლიკის საზღვარზე, წარდგენილია სათანადო საბუთი—მოწმობა რესპუბლიკის სანაპირო რაზმისა, იმ ერთად-ერთი სახელმწიფო დაწესებულების, რომელიც იქ იმყოფება. სამინისტროს განმარტებით, ეს მოწმობა სავსებით საკმარისია.

ეხლა გეკითხებით: რომელი სხვა მოწმობა, რომელი სხვა საბუთი უნდა წარმოვიდგინოთ, კიდევ სიმართლის დასამტკიცებლად? ნუთუ თვითეულ ცხვარს პასპორტი უნდა გამოვაბათ კისერზე? თუ ჰაეროპლანით უნდა გადავატაროთ ცხვრის ჯოგი საქართველოს ტერიტორიაზე?!

მიუხედავად ამისა, ადგილობრივი გვარდია ჩაერია საქმეში, უკუ აგდო მინისტრის განმარტება და დაუშინა ტელეგრამები მთავრობის თავმჯდომარეს, ვითომდა აღმოაჩინა დიდი ბოროტმოქმედება—არ ვიცი, ჩემი, სამინისტროსი, თუ რესპუბლიკის სანაპირო რაზმისა.

კარგია, რომ გვარდია ფხიზლად ეპყრობა თავის მოვალეობას, მაგრამ მეტად სამწუხაროა, როცა მას არ გაეგება, თუ რაში მდგომარეობს მისი მოვალეობა. გვარდიას, თუ ვინც გინდა იყოს, უფლება არა აქვს შეაჩეროს სატრანზიტო საქონელი, როცა ყოველი საჭირო საბუთი, განმარტებული სამინისტროს მიერ, სწორედ და რიგზე არის. სად არის მართლაც აღმასრულებელი ხელისუფლება სამინისტროში თუ ადგილობრივი გვარ[illegible] სამინისტრო გვარდიას?! თუ სამინისტრო რაიმე უკანონობას ჩაიდენს, კონტროლის უფლება აქვს მხოლოდ დამფუძნებელ კრებას, და არა გვარდიას... შეიძლება ასეთი არევ-დარევა უფლებისა და ასეთი ანარქია სახელმწიფოში?!

მე სათანადო სახელმწიფო ორგანომ მომცა ნება გავატარო საქონელი ტრანზიტით რესპუბლიკის ტერიტორიაზე და იმის მაგივრად, რომ გვარდიამ დაიცვას ჩემი კანონიერი სამოქალაქო უფლება, ღმერთმა იცის, რას ჰჩადის... გამოდის რაღაც საზიზღარი დარბევა და ტაციობა შარა-გზაზე.

გაზეთებმა ისიც დასწერეს, რომ ვითომდა საქონელი ნაყიდია საქართველოს საზღვრებშიო. კატეგორიულად ვაცხადებ, რომ ეს სრული სიცრუეა და ცილისწამება, უსირცხვილოდ მონაჭორი.

დამფუძნ. კრების წევრი

გ. გვაზავა

ბოლშევიკების დამარცხება კიევის რაიონში.

ვარშავა. სარწმუნო წყაროების მიხედვით ცნობები ბოლშევიკების დამარცხების შესახებ კიევის რაიონში სიმართლეს წარმოადგენს. აჯანყებულებს ხელთ უგდიათ სადგ. იაგოტინი (ეს სადგური კიევის მახლობლად იმყოფება). აჯანყებულთა რამოდენიმე რაზმი კიევთან მისულა. აჯანყებულთა სხვა რაზმებს დაუკავებიათ კოზელეცი. კიევის ჩრდილოეთით (მესამე ჯგუფი მოდის დნეპრით სამხრეთიდან კანევით-კიევისაკენ). ამ გვარად აჯანყებულები კიევს გარს ერტყმიან, ყოველი მხრიდან. (ს. დ. ს.)

აჯანყება მოსკოვში.

ლონდონი. ლონდონის პრესა კვლავ ბეჭდავს ცნობებს მოსკოვში მომხდარ აჯანყების შესახებ. ეს აჯანყება პურის ულუფის შემცირებას გამოუწვევია. გაზეთში იუწყებიან, რომ ხალხი არბევდა ფურნეებს, დუქნებს და განმანაწილებელ პუნქტებს, სადაც ხალხს შეტაკება მოუხდა პოლიციასთანო. წითელ არმიელების დიდმა ნაწილმა მიუხედავათ ბრძანებისა ხალხისათვის სროლაზე უარი განაცხადა. ხმებია, თითქოს მოქ-ლულთა შორის ორი კომისარიც იყოს. „ივნინგ სტანდარტი“ ამ ცნობას უმატებს იმასაც, რომ ხალხის მხრივ წითელარმიელთა რაზმი მოქმედებდაო.

ვრანგელისა და პეტლიურას უთანხმოება.

სტამბოლის მოსული ცნობების თანახმად ვრანგელსა და პეტლიურას შუა არ მოხდა შეთანხმება, რადგანაც ვრანგელს არა ჰსურს მათი დამოუკიდებლობა იცნოსო.

დინასტიური ბრძოლა საბერძნეთში.

დაბეჭდილია ვენიზელოსის ახალი ცნობა გუნარისის საპასუხოთ. თუ ოპოზიცია და მთავრობა ალექსანდრეს იცნობს საბერძნეთის ნამდვილ მეფეთ, მაშინ პრინცი პავლე კანონიერი მემკვიდრე იქნება ტახტისა ლიბერალურ პარტიის სახელით ვაცხადებ რომ ეს იქნება შეთანხმების საუკეთესო გარანტია. ლიბერალურ პარტიას საჭიროთ მიაჩნია ანგარიში გაეწიოს საზოგადოებრივ აზრს. თუ პრინც პავლეს უფლება სადაოთ გახადეს, მაშინ დინასტიის საკითხი ღიათ დარჩებაო.

ტელეგრამები

ვრანგელის მდგომარეობა.

სამხრეთ რუსეთის ჯარზე ბოლშევიკების თავდასხმის გამო „ტანი“ სწერს: გენერალ ვრანგელის ჯარი საფრთხეში არაა, თუმცა მან უნდა მოიგერიოს მტრის ძლიერი შემოტევა და დაიხიოს იქითკენ, საიდანაც უკანასკნელი სამი თვის განმავლობაში მოდიოდა. მას, რა[illegible] მოსკოვის მთავრობა, როგორც კი ზავით შეეკვროდა პოლონეთს თავის მთავარ ძალებს სამხრეთისაკენ გადმოიყვანდა.

„ტანი“ ეხება ბელორუსიასა და უკრაინაში ბოლშევიკების წინააღმდეგ მყოფ ძალების მნიშვნელობას და სწერს: რუსეთის ხალხმა შინ მოქმედებით უნდა გადასწყვიტოს კომუნისტურ წყობილების დამხობის საკითხი. რუსებმა უნდა შეიგნონ თავის მოვალეობა და 600,000 კომუნისტი, რომელთაც 100 მილიონი მოქალაქე დაიმონეს, უნდა გაანადგურონ როდესაც ისინი ამ საქმეს შეასრულებენ, მაშინ მოსკოვისკენ გზა გაიხსნება პატრიოტებისათვის, რომლებიდანაც შესდგება სამხრეთ რუსეთის მთავრობა. მანამდის კი გენერალმა ვრანგელმა თავი უნდა შეინახოს. ვრანგელი ისევ უნდა გადავიდეს თავდასხმა[ზე] მაშინ, როდესაც რუსეთის გამოფხიზლებული ხალხი საჭირო მოქმედებას იწყებს.

დეპეშები.

ს. დ. ს. საინფ. ბიუ. ცნობები.

საფრანგეთის ფინანსიური მდგომარეობა.

პარიზი. „ტანი“ იუწყება საფრანგეთის ფინანსიური რეფორმის შესახებ. ეს რეფორმა ჯერ მხოლოდ განზრახულია. ფიქრობენ გამოუშვან 6 პროც. სესხი 30 მილიარდი, რომლის მიღებაც სავალდებულო იქნება, როგორც ნამდვილი ფულის. „ტანის“ ფიქრით ეს სესხი დიდ რუპიას იქნება საფრანგეთის ფრანკის კურსისთვის, გაზეთის აზრით ამ ჟამად საჭიროა, რომ რაც შეიძლება შემცირდეს სახელმწიფოში არსებული ნიშნები,

ევროპ. პროფ. კავშირები და მესამე ინტერნაც.

მოსკოვის პროფ. კავშირთა საბჭომ მაინის მუშებს მიმართა წერილით მოსკოვის პროფ. კავშირთა და ბერლინის პროფ. კავშირის წარმომადგენელთა შორის არსებულ მოლაპარაკების შესახებ. მოსკოვის კავშირი სწერს: ბერლინის კავშირთა წარმომადგენლებმა უარი განაცხადეს მესამე ინტერნაციონალისა და საერთაშორისო პროფ. კავ. საბჭოსთან კავშირის შეკვრაზე, გერმანიის წარმომადგენელებმა უარიც კი განაცხადეს გერმანიის მუშებში საერთაშორისო პროფ. კავშირთა საბჭოს გამოცემათა გავრცელებაზეო.

საბჭოთა რუსეთის შინაგან დამცველს ჯარს ეწოდა რესპუბლიკის შინაგან სამსახურის ჯარი. მას შეუერთდა დამსჯელი ჯარები, რკ. გზათა დამცველი ჯარები და სხვა.

ყაჩაღობა რუსეთში.

„იზვესტია“ იუწყება: დღისით მოსკოვის ცენტრალურ ნაწილში მოხდა შეიარაღებული თავდასხმა. წაიღეს 388 მილიონ. ლაცემა გაგრძელდა 3—4 წუთს. ყაჩაღები მიიმალენ. მოკლეს რამოდენიმე წითელი არმიელი.

ფრანგული ცნობა.

ბირჟის მდგომარეობა.

პარიზი. ბირჟაზე მდგომარეობა თანდათან უმჯობესდება, განსაკუთრებით კარგ მდგომარეობაშია საფრანგეთის საკრედიტო საზოგადოებები და ზოგიერთ საქონლის, როგორც მაგ. ტყვიისა და შაქრის ფასები.

გერმანული ცნობა.

შეერთებული შტატების პრეზიდენტი.

გერმანიის პრესა გარდინგის პრეზიდენტათ არჩევას სიხარულით ეგებება და მას ეს ფაქტი ვილსონის პოლიტიკის დამარცხებათ მიაჩნია. გაზეთები იმედს გამოსთქვამენ, რომ გარდინგი შეეცდება ერთა ლიგის საქმეთა გაუმჯობესობას და გერმანიას შიგ თანასწორ უფლებას მიანიჭებს. საერთო აზრია, რომ გარდინგის არა აქვს განზრახული ჩაერიოს ევროპის საქმეებში მაგრამ ბევრსა სწამს, [illegible] სების გამო დახმარების ხელს გაუწვდის ევროპის აღდგენის საქმეს და მათ შორის გერმანიასაც.

ლიონის ცნობები.

საბერძნეთში.

ზოგიერთი ცნობის თანახმად ოპოზიცია მიზეზს ეძებს პრინც პავლეს განცხადებაში რათა ტახტის მემკვიდრების საკითხის პლებესციტით გადაჭრა მოითხოვონ. ვენიზელოსის მომხრე გაზეთები აღნიშნავენ, რომ საბერძნეთის კონსტიტუციის თანახმად მეფე შეიძლება აირჩიოს პარლამენტმა პარლამენტის წევრთა სამი მეოთხ. თანხმობით.

დუნაის კონფერენცია.

დუნაის ინტერნაციონალურ კონფერენციის სხდომა შესდგა ნოემბრის 3. განიხილეს საკითხი კომისიის შემადგენლობის შესახებ და გადასწყდა, რომ ის პირები, რომლებიც მათ მიერ არიან დანიშნულნი და რომელთაც ისინი ჯამაგირს აძლევენ, დაინიშნებიან ტეხნიკურ გამგეობათა და ნავოსნობის კანტროლის ხელმძღვანელათ. შემდეგი სხდომა ნოემბრის 5 შესდგება.

გაფიცვების დასრულება!

„ფიგარო“ იუწყება, ინგლისის მემაღაროეთა რეფერენდუმის შედეგების შესახებ. 338,045 ხმა მიიღეს შეთანხმების მომხრეებმა. წინააღმდეგმა კი 346,000 ხმა წინადადების მისაღებად საჭირო იყო ხმების 2—3. მემაღაროეთა კონფერენციამ განაცხადა, რომ გაფიცვა დასრულებულია და მუშები დაუყონებლივ უნდა შეუდგენ მუშაობასო.

რუსეთის ცნობები.

წითელი ჯარის მუშაობა.

მოსკოვი. ნოემბ. 5 ჩვენი ჯარი ყირიმისაკენ გზას იფართოებს. ვრანგელის მძიმე მდგომარეობის გამო დასავლეთის ბურჟუაზიულმა მთავრობამ სხვა ჰანგზე დაიწყო ლაპარაკი. ინგლისის მთავრობამ განაცხადა, რომ თანახმაა განაახლოს ჩვენთან სავაჭრო დამოკიდებულება, რომელსაც ჩვენ მათ ტყვე ინგლისელებს დავუბრუნებთ. საბჭ. მთავრობა დიდი ხანია რაც ამ ტყვეებს აბრუნებს.

პარიზიდან მოსული ხმების თანახმად, საფრანგეთი, რომელიც ჩვენს წინააღმდეგ აშკარა ბრძოლას აწარმოებდა ეხლა ვითომ სწყვეტს დახმარებას ვრანგელი[s] მიმართ, როგორც სჩანს საფრანგეთ[illegible] ვრანგელის დახმარების შემდეგ ბრძოლის ახალ გზებს ეძებს, ამ მიზნით იკრიბება სამხედრო კონფერენცია ჩვენ მეზობელ სახელმწიფოების: ფინეთის, რუმინეთისა და პოლონეთის, ეს განაპირა სახელმწიფოები საფრანგეთის კარნახ[illegible] ჩვენ წინააღმდეგ სამხედრო შეთანხმებას სდებენ. ყოველ შემთხვევაში ვრანგელ[illegible] დამარცხებას თავისი შედეგები უკ[illegible] მოაქვს. ვრანგელის განადგურება ჩვენ[illegible] საერთაშორისო მდგომარეობას განამ[illegible]ტკიცებს და მისი მოსპობის შემდეგ დასავლეთის ბურჟუაზიული სახელმწიფოები დიდხანს ვეღარ ჩაერევიან ჩვენ შინაურ საქმეებში. ხარკოვის მუშათა და წითელ ჯარის-კაცთა დეპუტატთა საბჭოს საზეიმო სხდომის გახსნაზე უკრაინის სახელ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარ[illegible] რაკოვსკიმ მოხსენება გააკეთა საგარ[illegible] პოლიტიკის შესახებ. დაამოწმა ცნობ[illegible] რომ პოლონეთის სარდლობამ პეტლიურას ჯარის მოქმედების პასუხის მგ[illegible]ლობაზე უარი განაცხადა. ჩვენ ვიცი[illegible] რომ პეტლიურას ჯარი ბალახოვიჩის ჯარების დახმარებით გაძლიერდა. ხარკოვის პროლეტარიატის წარმომადგენ[illegible] ერთხმად გამოსთქვეს თავისი აღშფო[illegible]ბა პოლონეთის ორმაგ პოლიტიკის გამ[illegible] რომელიც ერთის მხრით ზავსა ჰკრა[illegible] და მეორეს მხრით უთანაგრძნობს პე[illegible]ლიურას და ბალახოვიჩს უკრაინასთ[illegible] ბრძოლას.

— ინგლისელ მემაღაროეთა უმ[illegible]ლესობა გაფიცვის გაგრძელების მო[illegible]რეა, მაგრამ „სოგლაშატელების“ ბე[illegible]დებმა მაინც დაადგინეს, რომ რადგა[illegible] გაფიცვის გაგრძელების მომხრეებ[illegible] აღმოჩნდა მუშათა 2—3 ამიტომ გაფ[illegible]ვა შესწყდეს. ინგლისის მთავრობამ [illegible] მაღაროებს ხელფასი მოუმატა. ეს[illegible] [illegible] ფიცვების ტალღა ძლიერ. იქ სადაც [illegible]ლა წარმოება ინგლისის კაპიტალის[illegible] ხელშია, მუშები 4 კვირაა გაფიც[illegible] არიან. ბერლინში გაიხსნა გერმა[illegible] კომუნისტური პარტიის მე-5 ყრილ[illegible] სამხრეთ ინდოეთში გაფიცვები არ [illegible]დება. ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამს[illegible]რეები ისევ გაიფიცენ.

ვრანგელის მიწის კანონი.

მოსკოვი. 5 ნოემ. „პრავდა“-ს მ[illegible]ნავე სწერს: ვრანგელმა თავის მ[illegible] კანონში ნამდვილი მემამულის ბუ[illegible] გამოიჩინა. ყირიმში მონარქიული მ[illegible]რაობა ძლიერდება, ზომიერი კად[illegible]ბი კი სტოვებენ თავის ადგილს. ბურ[illegible] დროებით მოუსპეს დახმარება და [illegible] საეჭვო პირათ მიიჩნიეს.

ინგლისში კატასტროფიულად იზ[illegible]დება უმუშევრობა. უმუშევართა რი[illegible]ვი 400,000 აღწევს. ნახევარ მილიონ[illegible]დე კაცი კი არ მუშაობს განსაზღ[illegible] დროის განმავლობაში.

ინგლისი და გერმანია.

უკანასკნელ ხანში ინგლისის ლი[illegible]რალურ წრეებში იზრდება მოძრა[illegible] ინგლის—გერმანიის დაახლვების სას[illegible]გებლოთ და გერმანიის ერთა ლიგ[illegible] შესასვლელათ. ეს გამოიწვია ინგლის[illegible] ფრანგეთის შორის მომწიფებულმა კრ[illegible]ზისმა ბერლინში გაიხსნა ძველ კო[illegible]სისტური პარტიის მე-5 ყრილობა, რო[illegible]მელიც კომუნისტთა და მემარცხენე [illegible] მოუკიდებელთა შეერთების შემდეგ უკა[illegible]ნასკნელს ყრილობას წარმოადგენს. ახა[illegible]ლი პარტიას: გაერთიანებული კომუნი[illegible]სტური პარტია ეწოდება.

ვაშინგტონის მთავრობამ რუმინეთ[illegible] მთავრობას ბესარაბიის ანექსიის გა[illegible] პროტესტით მიმართა. ვაშინგტონ[illegible] რუსეთთან სავაჭრო დამოკიდებულ[illegible] პროექტის შედგენა დაიწყეს.—კორე[illegible]ში რევოლიუციონური მოძრაობა ი[illegible]დება. რევოლიუციონერებმა შეადგი[illegible] მთავრობა, რომელსაც იაპონიის პო[illegible]ციამ ვერაფერი მოუხერხაო. კორეელ[illegible] ეს მთავრობა ავტორიტეტულად მი[illegible]ნიათ და ყოველივე საქმისთვის მას [illegible] მართავენ ხოლმე ამით ისინი იაპონ[illegible] ადმინისტრაციაში დიდს სიბრაზეს [illegible]ვევენ. კორეელებმა გადასწყვიტეს [illegible] ხლით და მახვილით იბრძოლონ და[illegible] უკიდებლობის დასაცავათ.

დიდი ახალი საჰაერო გემი. პეტ[illegible]

...ნდში გაემგზავრა საგანგებო კომისია, რომელმაც დაათვალიერა და მოიწონა „ელექტრო მატარებლის გამომგონ“ ინ. ...ბონის ახალი საჰაერო გემის პროექტი. გემის მატორს ექნება 24,000 ცხენის ძალა, შეიძლებს 60,000 ფუთი ტვირთის წაღებას, გემზე მოეწყობა კაიუტები, რომლებიც სართულობით იქნება. კაიუტები შეერთებული იქნება ლიფტით. გემზე დაეტევა აერაპლანი, ავტომობილი და სამატორო ნავი. გემი დაიტევს 1000 კაცს. საათში ის გაიფრენს 100 ვერსტს გემის დამზადებას 1921 წლ. მაისისათვის 1-სათვის ფიქრობენ.

მოსკოვი 3 ნოემბ. სამხედრო ცნობა ყირიმის რაიონში ბრძოლა გრძელდება პერეკოპში 1000 მეტი ტყვე წამოვიყვანეთ. ბრძოლის შემდეგ ავიღეთ გენიჩესკი.

„ზიგის“ ცნობები.

ალადინი ლონდონში.

ლონდონი. „მანჩესტერ გაზედიენის“ ცნობით რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატი ალადინი ჩავიდა ლონდონში როგორც გენ. ვრანგელის რწმუნებული.

ინგლისური პრესა ბოლშევიკებ ს შესახებ.

ლონდონი. „მორნინგ პოსტი“ სწერს: „ჩვენ არამც თუ ნაქურდალი ნივთების გაყიდვის ნებას ვაძლევთ ბოლშევიკებს ინგლისში, არამედ ვღალატობთ მოკავშირეების ინტერესებსაც როდესაც ამ პოლიტიკურ ყაჩაღებთან ასე ვიქცევით. ბოლშევიკები აგზავნიან და ყიდიან საზღვარ გარედ იმ ძვირფასეულობას „რომელიც რუსეთში წაურთმევიათ მკვდრებისათვის, და ამ თანხით უცხოეთში აწყობენ აჯანყებებს შეთქმულებებს. მთავრობამ უთუოდ უნ და აკრძალოს ეს;

პოლონეთი და ვრანგელი.

პოლონეთის მისია ყირიმში ჩავიდა ვრანგელთან მოსალაპარაკებლად.

მწარე ფიქრები

მწარე ფიქრები ადამიანის გ ნებას გაჩენის დღიდან სჩვევია.

მწარე გრძნობანი ადამიანის გულს მას შემდეგ დასჩემდა, რაც სამოთხიდან გამოაძევეს და კარები ჩაუკეტეს.

ამით ადამიანს უთხრეს, რომ მარტო ერთი სიტკბო, გულს მოუსუსტებს, სიტკბო თავის ძალას დაჰკარგავს და მისი ცხოვრება გახდება უფერული, უმარილო და უგემური. წადი, სიმწარე ნახე, იგემე და სამოთხის ცხოვრების სიტკბო უფრო გაგიტკბებაო.

მას შემდეგ ადამიანის ტვინლს გრძნობებს სამწრის გრძნობაც მიემატა და მის გულში ამ ჟამად ერთმანეთში ისე არიან გადახლართული და შეთვისებული, რომ როგორც ორი განუყრელი მეგობარი, ერთი უმეოროდ ვერა სძლებს, ერთს უმეოროდ სიცოცხლე არ შეუძლიან.

სიტკბოთი მოსუყებული გული სამწარესა თხოულობს, ხოლო სიმწრით გაჯერებული სიტკბოსა. და თუ ერთმა მეორე ვერ ვპოვა, ერთმა მეორე ვერ შეიხავა, სიტკბო თავის გემოსა ჰკარგავს ადამიანი ცხოვრების მიზანს გაურბის და პირუტყვს ემსგავსება, ხოლო სამწარე ტანჯვათ ექცევა და ადამიანი ვერ უძლებს მას, სამარეში უდროოდ ჩადის.

უკანასკნელი ოთხი, ხუთი წლის განმავლობაში ყოველმა ჩვენთაგანმა იმდენი და იმგვარი სიმწარე იგემა, რომ ჩვენი წინაპარნი და, დარწმუნებული იყავით, ჩვენი მომავალი თაობაც მთელი თავის სიცოცხლეში ვერ განიცდიდნენ და ვერ განიცდიან.

კაცობრიობის ისტორია ბევრს ისეთს ძლიერ მოვლენას მოგვითხრობს, როგორც მაგალითად მსოფლიოს წარღვნას, მრავალ სახელმწიფოთა ცეცხლით და მახვილით განადგურებას და სხვა და სხვ, მაგრამ რაც ჩვენ ამ უკანასკნელი ომიანობის დროს თვალით ვნახეთ და გულით განვიცადეთ, ისეთს კოშმარს წარმოადგენს, რომ ეს აუარებელი, სხვა და სხვა გვარი შთაბეჭდილებანი და განცდანი ჩვენს გონებას დღესაც ვერ გადაუხარშავს, ვერ მოუნელებია და გაბრუებულია-გაშტერებული. დღესაც ვერ გარკვეულა და ანგარიში თავის თავის თვისაც კი ვერ მიუცია.

წარმოუდგენელია, რა ჭკუით, რა განვითარებით, რა ცოდნითა და რა ენერგიით უნდა იყვეს დაჯილდოვებული ის ადამიანი, რომ ამ ომიანობის ისტორია აწეროს და ჩვენს შვილ-შვილებს გადასცეს ობიექტიურად, მშრალად, ვრცლად და მთლად ყოველივე ის რაც მოხდა. ვერც ომის ისტორიის დ წერა, ვერც რევოლუციებისა და ვერც სხვა დარგს ამ დიადი მოვლენისას ერთი ადამიანი ვერ შესძლებს, რადგან ამისთვის არც გონება გაუწვდება და არც ჰყოფა სიცოცხლის ის ხანა, რომელიც ბუნებას მისთვის მიუცია.

ჩვენ წინ იდგა და, საუბედუროდ, ისევე სდგას უზარმაზარი ეკრანი კინემატოგრაფისა, რომელზედაც საოცარის სისწრაფით სურათი, სურათსა სცვლის და ეს სურათები იმდენად დიადია, შინაარსიანი და თანაც იმდენად საზარელი და საშიშარი, რომ ჩვენ მონელებას ვერ ვასწრობთ, ვერც ერთისთვის ანგარიში ვერ გაგვიწევია და ჩვენს გონებაში ეს შთაბეჭდილებანი სავსე ტომრებივით ერთი ერთმანეთს აწვება, ჰქელავს, ერთი მეორეს ჰფარავს და ჩვენ წინ მხოლოდ უკანასკნელად ნანახი სურათი სდგას, დანარჩენი სურათები ჩვენს გონებაში იმარხება და დიდი, დიდი დრო დაგვჭირდება, რომ ეს დამარხული შთაბეჭდილებანი ჩვენს გულში გადავიჩხრიკოთ თვალ წინ სათითაოდ დავიყენოთ და მოვინელოთ როგორც ამას სჩადის მაგალითად მცოხნავი პირუტყვი, რომელიც დღის განმავლობაში ბალახს ხარბადა სძოვს, მუცელში ინახავს, შემდეგ მიწაზე დაწოლილი, დასვენებული ბალახს მუცლიდან ჰკანგი იღებს, სცოხნის და კუჭს დაღეჭილს ბალახს აწვდის.

კარგია, ვინც ამ გვარ სურათებს შორიდან უყურებს. სურათი რაც გინდა საშინელი, რაც გინდა ღმაშფოთებელი იყოს, თუ მას შორიდან შესცქერი, თუ მისი შინაარსი პირადად შენ არ შეგეხება, აღშფოთებასთან, შიშთან ერთად რაღაცა აუხსნელს, უცნაურს სიტკბოს განიცდი. ალბად იმ მოსაზრებით, რომ, მადლობა ღმერთს, ეს უბედურობა შენ თავზე არ მოხდა. ეს საშინელება აცდა, მისგან შორსა სდგეხარ.

სულ სხვაა, როდესაც უბედურება შენ შეგეხება, როდესაც მომქმედი პირი ხარ, ან მატერიალურად გაზარალებს, ან სულიერ ტანჯვას გაყენებს. მაშინ შთაბეჭდილებანი განცდანი სხვა სახეს იღებს, მწვავდება, ორკეცდება და ტანჯვისაგან გამწარებული ჰკვი კვნესავ, იბრძვი და სცდილობ ტანჯვას თავი დააღწიო.

ორი წლის წინად ჩვენ ქართველები, გარდა იმ სამხედრო პირებისა, რომლებიც ნება-უნებლიედ ხანგრძლივ ომში მონაწილეობას იღებდნენ, ამ უდიდესი და უსაზარლესი სურათების შორიდან მაყურებელნი ვიყავით და აღშფოთებასთან ერთად იმ ტკბილ გრძნობასაც განვიცდიდით, რომ „მადლობა ღმერთს, ეს კალო ჩვენ თავზე არ ილეწებოდა.

მაგრამ ხალხთა ფერხულმა ჩვენც ჩაგვითრია, აზობოქრებული ზღვის ერთი ტალღა ჩვენც მოხვდა. ახლა აღარა ვართ კინემატოგრაფიულ ეკრანის უბრალო მოყვარულნი და მაყურებელნი. ამ ეკრანის საშინელი სურათებში ხანდახან მომქმედ პირებათ გამოვდივართ და დანარჩენი სურათებიც თუ პირდაპირ არ შეგვეხება, ცერად ჩვენც, გვცემს, საშინელებას ჩვენცა გვპირდება და გვიქადის.

ამიტომაც არის, რომ ამ უკანასკნელი დროის ცეცხლი ჩვენს გულსაც მოედო, ჩვენი შთაბეჭდილებანი, განცდა გაათკეცდა, გამწვავდა და ვკვნესავთ, ვკვივით და ვცდილობთ ეს ტანჯვა, ეს შხამი თავიდან როგორმე აიცილოთ.

მიზეზები ჩვენი ამ გვარი მდგომარეობისა ბევრია და თანაც იმდენად რთული. რომ მათი გამორკვევა და მათი თავიდან ასაცილებლად რაიმე წამლის გამოგონება ჩემს სუსტს კალამს არ შეუძლიან, მაგრამ ბევრი ამ მიზეზთაგანი ჩვენშივე მოიპოვება, ჩვენ წინ დაყენებულ საშიშარ სურათის წარმოშობაში თვითონ ჩვენც გვიძევს წილი, ბევრში ჩვენ თვითონვე ვართ დამნაშავენი და ამ მიზეზებში, ამ დანაშაულობაში ხშირად ისეთ წვრილმან გარემოებას აქვს მნიშვნელობა, რომ ბევრი მათ უყურადღებოდ სტოვებს როდესაც მათი უყურადღებოდ დატოვება პირდაპირი ცოდვაა საქმის წინაშე.

აი ამ წვრილმანებზე მიუთითებს მკითხველებს ჩემი შემდეგი წერილები სათაურით „მწარე ფიქრები“ და ვეცდები პირუთვნელად, მიუდრეკლად, წრფელი და საქმის სიყვარულით აღჭურვილი, მტკივანი გულით გონების შეძლებისამებრ გავაშუქო იგინი.

მოხუცი

ქრონიკა.

სამინისტროებში.

— ვაჭრობის განვითარება ფინანსთა სამინისტრომ მიიღო შუამდგომლობა „ერმისის“ ამხანაგობისაგან შესახებ იმისა, რომ სამინისტრო დაეხმაროს მას ახალთის ქარხნის გახსნაში. ამხანაგობა შუამდგომლობს 1 ნება მიეცეს მას სახელმწიფო ბანკის საშუალებით უცხოეთის ვალიუტის შეძენისა, საზღვარ გარედ ნედლი მასალის შესაძენად და აქედან ადგილობრივი ნედლი მასალის გატანისა ქარხნისთვის საჭირო საქონელზე უცხოეთში გადასაცვლელად. 2. უზრუნველყოფილი იყვეს ამხანაგობა სათბობით და 3. ხე-ტყის მასალით.

— შინაგან საქმეთა სამინისტროში. ოზურგეთის სამაზრო ერობამ სთხოვა დახმარება შინაგან საქმეთა სამინისტროს, ახალი შარა გზების გასაყვანათ, ძველთა შესაკეთებლად და ხიდების გასაკეთებლად. ერობა 13 მილ. მანეთის დახმარებას თხოულობს. ამის გამო შინაგან საქმეთა სამინისტრო სათანო შუამდგომლობას აღძრავს მთავრობის წინაშე.

— ფინანსთა სამინისტროში. სოფ. შუქრუთის მცხოვრებლებმა შუამდგომლობა აღძრეს ვაჭრობა მრეწველობისა და ფინასთა სამინისტროს წინაშე, რათა მიეცეთ მათ უფლება ამ რაიონში არსებულ შავი ქვის საკონცესიო საფუძველზე დამუშავებისა. დაწვრილებითი გეგმა და შრომის პირობები ფინანსთა სამინისტროს სახელზე გადმოიგზავნება არა უგვიანეს ნოემბრის 5.

— შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება. შინაგან საქმეთა მინისტრმა გასცა ბრძანება, დაპატიმრებულ იქნეს ბაღდათის რაიონის კომისარი სოფ. ბაღდათის მცხოვრებლების შევიწროვების გამო, კომისარი გამოგზავნილი იქნება ტფილისის ციხეში.

სხვა და სხვა ამბები.

— ქალაქთა კავშირის შუამდგომლობა. ქალაქთა კავშირმა სთხოვა ფინანსთა სამინისტროს ნებართვა ქ. გორისათვის 12 მილ. სესხის ფურცლების გამოშვებისა. ქალაქ გორს ეს თანხა სჭირდება ამილახვრის მამულის შესასყიდათ. შუამდგომლობაში აღნიშნულია, რომ ქ. გორი ამ მამულის ყიდვით შეიძენს მშვენიერად მოწყობილ წასქვილს, ელექტრონის სადგურს და ხილის საკმაოთ დიდ ბაღს. ელექტრონის სადგური მთელ ქალაქს გაანათებს.

— თელავი ნოემბრის 2. უკანასკნელ დღეებში ხორბალი მეტად გაიაფდა. წმინდა ხორბლის ფუთი 2000—2500 მ. იყ დებოდა და ეხლა 1400—1600 მან იყიდება. მოსალოდნელია ხორბლის კიდევ უფრო გაიაფება. გამომცხვარი პურიც გაიაფდა. გირვანქა 50 მ. მაგიერად ახლა 37—40 მ. იყიდება.

— საკოოპერაციო ცხოვრება. საქართველოს კოოპ. ცენ. კავშირმა „ჩემოსთან“ დასდვა ხელშეკრულება 6.000.000 ფუთი შავი ქვის მისთვის გადაცემის შესახებ გერმანიაში გასატანად. მას სურს შავი ქვა საქონელზე გადაცვალოს. ამავე კავშირის წარმომადგენელს გოგუშვილს მოლაპარაკება აქვს ბრიტანეთის კოოპერაციის წარმომადგენლის საქართველოში გამოგზავნის შესახებ.

საკოოპერაციო ცენტრმა ვიღაცის ფირმისაგან შეიძინა 70 მილ. მანეთის იტალიიდან მიღებული მანუფაქტურა.

ამავე კავშირის მიერ შეძენილ 100.000 ფუთ მარილის მიღებას ამ დღეებში მოელიან.

— ახალციხე ნოემბრის 2. ახალციხის მილიციამ დააპატიმრა 8 პირი, რომლებსაც უნახეს ფული და საბუთები რაიც მათ ქურდობის მომხმარეობას ამტკიცებს. ქიმალ ფაშას აგენტებს ფხიზლათ ადევნებს თვალყურს ადმინისტრაცია.

— სურამი ნოემბრის 1. სურამის ქალაქის გამგეობამ გადასწყვიტა უმაღლეს პირველ დაწყებითი სასწავლებელი გიმნაზიათ გადააკეთოს, და გიმნაზიის 5 კლასი გახსნას.

— სურამის ქალაქის თავად დ. ხელიაშვილი აირჩიეს.

— ქალაქის გამგეობამ თავის გამგებლობაში მიიღო სამხედრო სამინისტროს საავადმყოფო 80 საწოლით, კიდევ 20 საწოლი მიემატება.

— დრამატიულ საზოგადოების სასწრაფო კრება. ნოემბრის 4 მოწვეულ იქმნა დრამატიულ საზოგადოების კრება, რომელსაც თავმჯდომარეობდა ივ. გომართელი. კრებას დაესწრო განათლების მინისტრის ამხანაგი ნ. ცინცაძე, დამფუძნებელი კრების ხელოვნების კომისიის თავმჯდომარე პ. საყვარელიძე და სხვანი. კრებამ სხვა საკითხთა შორის იქონია მსჯელობა დ. ზ. სარაჯიშვილის ანდერძის შესახებ. აირჩია ორი წევრი ილ. ღლონტი და ს. ახვლედიანი და დაავალა, დაუყონებლივ ყოველის მხრით გამოარკვიონ ანდერძის საქმე და ამ ახლო მომავალში კრებას წარუდგინონ.

— ცნობილი არტისტი ინაშვილი ავა თმყოფობისაგან განიკურნა და დღეს, შაბათს, 6 ნოემბერს მართავს კონცერტს ქართულ კლუბის თეატრში. კონცერტში მონაწილეობას იღებენ მომღერლები ქ ნიგლაძე და ბ. ხოლოცოვი. იმედია, ქართველი საზოგადოება დაესწრება ამ კონცერტს.

შეცდომის გასწორება.

— გუშინდელ მეთაურ წერილში სხვა შეცდომათა შორის არის შემდეგი: დაბეჭდილია—„უცებ კლდესავით,“ უნდა იყოს—„უტეხ კლდესავით.

ნ. ნიკოლაძის გასვლა დამფ. კრებიდან.

დამფუძნებელ კრების თავმჯდომარემ ლონდონიდან დამფუძნებელ კრების წევრის ნ. ნიკოლაძისაგან მიიღო წერილი, სადაც იგი აცხადებს, რომ თავს ანებებს დამფუძნებელ კრების წევრობას, ვინაიდან შავი ქვის საექსპორტო საზოგადოების დელეგაცია სთხოვს მას ხელმძღვანელობის გაწევას. ნიკოლაძე თავის წერილში აღნიშნავს, რომ დამფუძნებელ კრების წევრობა დიდ სიამაყეს წარმოადგენდა მისთვის და ბოლოს უსურვებს მას, დამფუძნებელ კრებას სამშობლოს საკეთილდღეოდ ნაყოფიერ მოღვაწეობას.

ქართულის გარშემო.

წერილი მეოთხე.

ქართულს სჭირდება რიტმიული დახვეწა. ეს ყველასთვის ცხადია. ქართულის დაწმენდისათვის ერთი ხერხი „ნათესაობითშია“. უფრო კეთილხმოვანია „მინდორის“ ვიდრე „მინდვრის“. რიტმიულს სიტყვაში ხმოვანება ყველაფერია. მწერალმა ამ მხრით უნდა გამოიყენოს ენის ყოველნაირი შესაძლოება. განა ხმოვანი იქნებოდა რომელიმე ლექსი ასეთი სიტყვებით: „მტკვრის“, „მკვდრის“, „მღვდლის“ და სხ.?! ქართულში ხშირია კონსონანტების მიჯრილობა, რომელიც რიტმს ბორკავს. „ნათესაობითს“ შეუძლია სამსახური გაუწიოს (დიდი თუ არა პატარა მაინც) სიტყვის რიტმიულ გაშლას. რაც შეეხება სისწორეს გრამმატიკის მხრით, ეს საბოლოოდ არ არის აკადემიურად გარკვეული: ქართულში შესაძლოა იხმარო „დილმის“, შესაძლოა იხმარო „დილომის“. ეს ელემენტარული ცოდნაა და მას არ სჭირდება ბევრი ძიება. „სალომეს“ თარგმანში (—რასაკვირველია სხვაგანაც) მე ამით ვიხელმძღვანელე.

ყოველ სიტყვას ორი თვისება აქვს: პროზაული და ესთეტიური. პროზაული თვისება ბოლოს და ბოლოს უბრალო თუობაა (თუ გინდ ქვეშეცნეული). ესთეტიური თვისების ასახვა სიტყვაში აძლევს უკანასკნელს ნამდვილს სხეულებას. ამ საიდუმლოზეა აშენებული მთელი პოეზია. როცა მე „სალომეს“ თარგმანში „თასი“ ვიხმარე, ამ სიტყვის ესთეტიური მხარე მქონდა გამიზნული. ჩემი მოკამათე და მისი თანამოაზრენი მეუბნებიან: „თასი“ სასმისია და როგორ შეიძლება სასმისით მოკვეთილი თავის (იოქანაანის) მიღებაო. რომ „თასი“ სასმისია, რასაკვირველია ეს მე კარგად ვიცი. ამას მოწმობენ: ჩემი ლექსები და პროზა: „თასი“ ყველგან სასმისის მნიშვნელობით მაქვს ნახმარი. „სალომეს“ თარგმანშიაც ამ მნიშვნელობით არის იგი ხმარებული. დამეკითხებიან: რისთვის? პასუხი ასეთია. „სალომეს“ რიტმი ავხორცობაა ატორტმანებული. მოკვეთილი თავის სასმისით მიცემა ამძაფრებს ამ ავხორცობას. დამეკითხებიან კიდევ: რანაირად შეიძლება თავი დაეტიოს თასში? სკეპტიკოსებს ეხლაც შეუძლიათ ნახონ ძველს ქართულს ოჯახებში ისეთი სასმისები, რომლებიც კაცის თავს კი არა ხარის თავსაც დაიტევენ. ჩემი მოკამათე კატეგორიულად სწყვეტს: „თასი“ კი არა, უნდა იყოს „სინი“ ან „ლანგარიო“. თუ ლიტერატურულ ტრადიციას გავყვევით უბრალოდ, მაშინ „სინიც“ და „ლანგარიც“ ზედმეტი იქნება, აი რისთვის. „სალომეს“ ფაბულა აღებულია ბიბლიიდან. ამის შესახებ მოგვითხრობს მახარობელი მათე: მეთოთხმეტე თავში, იგი ხმარობს „ლანკანს“: და მიართვეს თავი მისი ლანკნით. სულხან საბა ორბელიანს „ლაკანი“ აქვს ნახმარი.

„ბოლო“ თუ „კუდი“? ეს საკითხი არც ისე უინტერესოა. ჩემი მოკამათე მეუბნება: ფრინველის შესახებ უნდა ითქვას „ბოლო“, რასაც მოწმობს სულხან საბა ორბელიანი. უკანასკნელის აზრი მე ვიცი. ვიცი უფრო მეტიც: „ქილილა და დამანაში“ თვითონ ფარშავანგის შესახებ არის ნახმარი „ბოლო“: „ანუ შვენიერი ფარშამანგი, საოცრად სანახავი, რომელსა ვერა წალკოტი და ყვავილოვანი ბიბინი მის ფრთა და ბოლოთა ვერ ედრება“ 289. მიუხედავათ ამისა მე „ბოლო“ ფარშავანგისა უარვყავი*). სულხან-საბა ქართულში ავტორიტეტია ჩემთვის. „ქილილა და დამანას“ ენასაც ვაფასებ. მაგრამ „ბოლო“ ვერ არის უკანასკნელად გამართლებული (—ვამბობ „უკანასკნელად“).

რასაკვირველია, ენა იმდენად უფრო მდიდარია, რამდენად უფრო ასახულია მასში საგანთა და მოვლენათა სხვაობა. ამ მხრით კარგია განწევრება: „ბოლო“ ფრინველისთვის, „კუდი“ ცხოველისთვის. მაგრამ „ბოლოს“ ერთი დიდი ნაკლი აქვს: მას თვითონ აქვს მეორე მნიშვნელობა (პირვანდელი): ბოლო როგორც დაბოლოვება. ამ მხრით სხვაობის აღნიშნის მაგიერ იგი თითქმის შერევასაც იწვევს.

ეს მოსაზრება შეიძლება იყოს „რაციონალისტური“ და ენა კი უკანასკნელის ტერმინებში არ იხსნება. მაგრამ მთელს მხარეში (დასავლეთ საქართველოში) „კუდს“ რომ ხმარობენ?! „კუდაცქვეტილი“, „კუდაფეცქვნილი“ და სხვა—ამას ფრინველის შესახებ იტყვიან. მეტყვიან: ეს პროვინციალური თქმააო. პროვინციალიზმის შესახებ ბოლოში. აქ კი ორიოდე მაგალითი. მე მგონია, შიო მღვიმელი აღმოსავლეთ საქართველოდანაა. აიღეთ მისი ლექსი „მერცხლის სიმღერა“. თქვენ იქ „კუდს“ ნახავთ: „კუდმაკრატელა მერცხალი მოფრინდა შორის მხარიდან“. ურიგო არ იქნება, რომ ჩემი მოკამათე ერთხელ კიდევ „დედა ენასაც“ გადაავლებდეს თვალს. ის იქაც „კუდს“ ნახავს: „მერცხალო კუდმაკრატელა, მოჭიკჭიკე, მონავარდე, სად ყოფილხარ, დედა ჩემი არ გინახავს, თუ გიყვარდე“? პირდაპირ საგულისხმოა: მთელს მოზარდე თაობას ასწავლიან, რომ მერცხალს „კუდი“ აქვს და შემდეგ კი იმას უმტკიცებენ, რომ ფრინველს „კუდი“ კი არა, „ბოლო“ აქვს. მართლაც უცნაური მხარეა საქართველო! ან შეიძლება მერცხალი სხვაა და ფრინველი სხვა?

თუ ეს ასეა, კარგი იქნებოდა ამას განსაზღვრავდენ. ან კიდევ: მერცხალს შეიძლება „კუდი“ ჰქონდეს, ფრინველს კი არა?! თუ ეს ასეა, ურიგი არ იქნება ამ დეტალიზაციასაც მოუნახავდენ თავის ადგილს.

ეხლა პროვინციალიზმი. პროვინციალიზმს უნდა ერიდოს სალიტერატურო ენა. ეს საერთო დებულება უნდა იქნას მიღებული. მაგრამ ხანდახან პროვინციალური სიტყვის ხმარება ესთეტიურად საჭიროც არის. სიტყვა საზოგადოთ ცვდება: ეკარგება პირვანდელი სიცხოველე. პროვინციალურ სიტყვას ამ შემთხვევაში შემოაქვს რაღაც განსაკუთრებული სურნელი, თავისებური გადახალისება თქმის. მთელი ფენომენი ვაჟა ფშაველასი სხვათა შორის ამაზეა დამყარებული. როცა იგი იტყვის „ყოილი“ („ყვავილის“ მაგიერ), თქვენ იცით რაშია საქმე, ამგვარივეა იმერული „თოული“ („თოვლის“ მაგიერ). კერძოდ იმერეთზე უნდა ითქვას: მრავალი სიტყვა, რომელიც აღმოსავლეთს საქართველოში პროვინციალურად ეჩვენებათ, კლასსიკურია თავის თავად და იმერეთში იხმარება: მაგალითად „ტრელი“. პირიქით: აღმოსავლეთ საქართველოში ხმარობენ ზოგს სიტყვას სრულიად მიუღებელს: მაგალითად „დაწყაბილი“ „დაწყებულის“ მაგიერ („დაწყობილი“ სხვაა და „დაწყებული“ კიდევ სხვა). ეს სხვათა შორის. მე კიდევ უფრო შორს მივდივარ. მე მომხრე ვარ ზოგიერთი მწერალის აზრის, რომ ხანდახან მეგრულიც შემოვიტანოთ ქართულში. მხოლოდ ერთი პირობით: შემოტანილი სიტყვა უნდა იქნეს ფსიხოლოგიურად გამართლებული და ესთეტიურად გამართული.

გრიგოლ რობაქიძე.

პოსტ სკრიპტუმ, „სალომეს“ თარგმანში არის მრავალი კორრექტურული შეცდომა (მაგალითად „მკვირებს“, ტრედის ფეხების შესახებ და სხვა). არის აგრეთვე ქართული თქმის სტილისტური თავისებურება. ყველა ამის აღნიშვნა ცალკე თხრობას ითხოვს.

*) ფარშავანგი მესახება როგორ კუდიანი ვარსკვლავი.

სპ. კედიას ლექცია.

შაბათს, 30 ოქტომბერს საზოგადო საკრებულო დარბაზში დამფუძნებელ კრების წევრმა და ეროვნულ-დემოკრატიულ მთავარ კომიტეტის თავმჯდომარე სპ. კედიამ ლექცია წაიკითხა შემდეგ თემაზე: „სამუსლიმანო საქართველო“. ყოველი სიტყვა მომხსენებელისა გამთბარი იყო გრძნობით და სიყვარულით, იგი განიხილავდა ისტორიულ ამბავს, თუ როგორ ბედმა და გარემოებამ საქართველოს არგუნა სასტიკი განცდა და გაყოფა სარწმუნების ნიადაგზე, გახსენებული იყო ისიც, რომ სამუსლიმანო საქართველო იმიტომაა სანუკვარი-ძვირფასი ... ქრისტიანე ... თვის, რომ სწორედ ამ ქვეყანამ დიდი როლი ერგო ჩვენს ისტორიაში უდიდესი როლი ეთამაშნა როგორც ჩვენს სახელმწიფოს შექმნაში ისე ჩვენი კულტურის აკვნის დადგმაში რის მოწამეცაა უბადლო გენიოსი შოთა რუსთაველი და აუარებელი მწიგნობარნი რომელიც საეკლესიო წიგნებს გვითარგმნიდნენ და ალაფრთოვანებდნენ ჩვენს მამა პაპათ სარწმუნოების ნიადაგზე. სამუსლიმანო საქართველოს გულში დღესაც დარჩენილი უდიდეს და უმშვენიერეს ეკლესიის ნანგრევები ცოცხალი ძეგლებია ამ ქვეყნის დიადი წარსულის იმ როლისა რომელიც უთამაშნია მას.

მაგრამ მოხდა ფაქტი და ოთხ საუკუნის სარბიელზე ძმებს მოუხდათ განშორება. ეს დიდი ეროვნული ვაება იყო, სასტიკი განცდა. ჩვენდასაბედნიეროთ ამ გარემოებამ ხელი ვერ შეუშალა ეროვნულ დიდ საუნჯის დაცვას,— ეს იყო ჩვენი ენისა და გრძნობების დაცვა! თურმე დიდი ჯადოსანის ყოფილა ჩვენი წარსული საუკუნოების კულტურის მჭედელი სამშობლო, რომელმაც გვიანდერძა ჩვენი ენა იმდენად ჯადოსანი, რომ ეს საომარი ფარხმალი ეროვნების დასაცავად ვერ დააგდებინა ხელიდინ სამუსლიმანო საქართველოს, თუმცა საუკუნეთა განმავლობაში მის წართმევას ლამობდნენ ოსმალთა მოჩენილი ხოჯები და მოლები.

მოკლედ ისტორიულ ამბების განხილვის შემდეგ მომხსენებელი დაუბრუნდა დღევანდელს მდგომარეობას, შექმნილს უკმაყოფილებას, სამუს. საქართველოს ავტონომიის საკითხს და ოფიციალად განაცხადა, მე როგორც დამფუძნებელი კრების წევრი, გახარებთ სასიხარულო ამბავს, რომ კონსტიტუციის პროექტის მეთერთმეტე თავში აღთქმული ავტონომია სამუსლიმანო საქართველოსთვის არაა ცარიელა სიტყვა რომ მთავრობის წრეებში თითქმის არავინ მოიპოვება ისეთი, რომელიც წინააღმდეგი იყოს სამუსლიმანო საქართველოს ავტონომიისაო. მაშ რაღაა მიზეზი მისი დაგვიანების? სახელდობრ ის რომ ამას დიდი მუშაობა უნდა! მომხსენებელმა აჩვენა სრულად საქართველოს კონსტიტუციის პროექტი, რომელიც სულ რამდენიღაც ფურცელზეა დაწერილი, მაგრამ მის შედგენა დადასტურება კი აგერ ორი წელი უნდებიან და საბოლოო მიღებაზე სიტყვა ჯერ არ თქმულაო.

შემდეგ მომხსენებელი დაუბრუნდა ადმინისტრაციის საკითხს. „უეჭველია, რომ მას ჰქონდა მცდარი ნაბიჯები გადადგმული, ჩვენ ეს გვქონდა—სთქვა მან,—მაგრამ იმასაც გეტყვით, რომ ამ შემცდარ ნაბიჯებით უკმაყოფილონი ხართ არა მარტო თქვენ, არამედ ჩვენც, თქვენი ძმებიო. წვრიმალნი ნუ აგვაღელვებს და ნუ გავხდით მთელი ერის დამღუპველ მიზეზებათაო.

დასასრულს მომხსენებელმა ერთხელ კიდევ გადასცა მთავრობის ნებისყოფით და ფართო საზოგადოების ავტორიტეტიული აზრი სამუსლიმანო საქართველოს ავტონომიის შესახებ და უსურვა, რომ დღეიდან ყოველგვარ აჩქარებას და გაუგებრობას ბოლო მოჰღებოდა მთელი ჩვენი ერის საკეთილდღეოდ.

დამსწრე საზოგადოებამ მხურვალე ტაშით არა ერთხელ დააჯილდოვა ლექტორი მოკამათეთ რომ არავინ გამოვიდა ამით დადასტურდა მომხსენებელის ყოველი სიტყვა-განცხადება.

ჰასან აბაშიძე.

(გაზ. სამუსლ. საქ.)

თეატრი და მუსიკა.

4 ნოემბერს სახელმწიფო დრამის თეატრში მეორედ წარმოადგინეს დ. კლდიაშვილის პიესები „დარისპანის გასაჭირი“ და „ირინეს ბედნიერება“.

„დარისპანის გასაჭირი“ წინადაც გვინახავს სცენაზე, როცა უმთავრესი გმირის—დარისპანის როლს ასრულებდა ხოლმე განსვენებული ვ. შალიკაშვილი. და ვისაც ეს უნახავს ადვილად ვეღარ მოეწონება სხვა ვინმე ამ როლში. სამაგიეროდ, უნაკლულოდ იყო წარმოდგენილი „ირინეს ბედნიერება“, არც ერთი ხაზი ხელის არც ერთი გაქნევა არ იყო გამართული, სრული მიხანშეწონილება, სრული ილუზია გამეფებული იყო სცენაზე და იმერეთის სოფლის ცხოვრება ხელისგულივით გადაგვიშალა თვალ წინ. ჭეშმარიტად დიდი დაკვირვება და გემოვნება გამოუჩენია რეჟისორს—ბ. ა. ფალავას. ასეთი მუშაობა და გულმოდ-

გინება თავდებია იმისი, რომ ჩვენი დრამა განახლებისა და განმტკიცების გზიდან აღარ გადაუხვევს და მალე იშვილება ჩვენს ხელოვნებას, ჩვენს თეატრს, ჩვენს საზოგადოებრივ გამოფხიზლებას!..

ვისურვებთ, რომ ქართველმა საზოგადოებამაც დასტოვოს თავისი ჩვეულებრივი გულგრილობა, მიეტანოს,—ახალ ქართულ დრამას—და მით გაითბოს გრძნობა, გაიმახვილოს გონება და მოამზადოს ნიადაგი ღირსეულ მუშაკთა ღირსეულად დასაფასებლად.

ახალი დრამა ავლებს ახალ ხაზს ჩვენს ცხოვრებაში, ხაზს ხელოვანისას, ზეალმტაცს, ხაზს სწორს და დიდი დამნაშავე იქნება ჩვენი საზოგადოება, თუ თავისი ჩვეულებრივი გულგრილობით მოადუნებს სასიცოცხლოთ აღძერებულ სიმებს ჩვენის ახალი თეატრისას,

გუშინწინდელი წარმოდგენა დანიშნული იყო მოწაფეთათვის და მსმენელი მოწაფენიც ბლომად დაესწრო.

ი. ც.

შრომის სამინისტროში.

შრომის სამინისტრომ შეიმუშავა ტფილისის მუშათა და მოსამსახურეთა დაჯილდოვების პროექტი. განზრახულია ეს პროექტი გაატარონ სასწრაფო წესით. მას მხოლოდ განიხილავს პროფ. კავშირები და განსაკუთრებული თათბირი, რომელშიაც შევლენ უწყებათა წარმომადგენლები და სპეციალისტი ტეხნიკები.

შრომის სამინისტრომ ქალაქთა კავშირს მიმართა შემდეგი განცხადებით: 1. თქვენ მიერ მუშათა მაგიდისათვის გადასაცემათ განზრახული 3000 საჟენი შეშა არ შეიძლება ვინმეს მიეცეს, ვინაიდან ეს შეშა დანიშნულია ტფილისის მუშებისა და მოსამსახურეებისათვის გასანაწილებლად. 2. ქალაქების მიერ შეშის მოთხოვნა და მათი დაკმაყოფილება მანამ არ უნდა მოხდეს, სანამ ჩვენ მიერ შემოკვეთილი 3000 საჟენი შეშა არ იქმნება დამზადებული. 3. სამინისტროს აზრით ყველა ძველად შემოკვეთილი უნდა შემცირდეს და მოთხოვნილებანი ნაწილობრივად უნდა იქმნას დაკმაყოფილებულნი. გარდა ამისა, სამინისტრო ყურადღებას მიაქცევს შემდეგ გარემოებას: კერძო პირები და დაწესებულებები ხშირად მომართავენ სამინისტროს განცხადებით, რომ ქალაქთა კავშირს შეშის მიცემაზე საწინააღმდეგო არაფერი აქვს, თუ შრომის სამინისტროსაგან სათანადო ნებართვა იქნებაო. გამოდის, რომ ქალაქთა კავშირს საკმაო შეშა აქვს, რომლის გაყიდვის ნებასაც რაღაც მიზეზებით შრომის სამინისტრო არ იძლევა. ამის გამო შრომის სამინისტრო სთხოვს ქალაქთა კავშირს განუმარტოს ყველას, რომ მუშათა მაგიდიდან შემოკვეთილ შეშის გამო მას არა აქვს იმდენი შეშა, რომ დააკმაყოფილოს ახალი შემოკვეთა.

შრომის სამინისტრო შეეკითხა სამხედრო სამინისტროს, თუ რა მდგომარეობაში იმყოფება დახაზიჩრებულ მეომართა ნივთიერად უზრუნველყოფის საკითხი. (ხ. დ. ს.)

ჩვენი კორესპონდენტები

დ უ შ ე თ ი.

დღეს, 1-ს გიორგობისთვეს, შეკრებილნი არიან დუშეთის სამაზრო ერობის ხმოსანნი. დელეგატები მთიდან არ მოსულან, რადგანაც გზები თოვლის გამო შეკრულია.

სამწუხაროთ, რაღაც მიზეზებით, ჩვენს მაზრას არა ჰყავს საკმარისი რიცხვი გამგებლებისა ადგილობრივ (დუშ: მაზ.) მცხოვრებთაგან. აქ სულ დაშორებული ალაგიდან მოსულები განაგებენ ჩვენს ბედ იღბალს, ისინი სრულიად არ გვიცნობენ და ჩვენც მათ ვერ ვიცნობთ. ზოგიერთებს წარმოდგენაც კი არა აქვთ ხალხის ზნე ჩვეულებისა და ხალხის ეკონომიური ყოფა-ცხოვრებაზე. წუხელ შერ. სოციალ-დემოკრატ. ფრაქციულს კრებაზედ ერთი გურული (მუხრანის მასწავლებელი) კატეგორიულათ ადასტურებდა, რომ ყაზბეგისა და მუხრანის სასწავლებელი და მასწავლებლები ერთნაირს პირობებში იმყოფებიანო. იმის გარკვევა-კი აღარ ჰქონია, ამ პატივცემულ მასწავლებელს, რომ ყაზბეგი იმყოფება ისეთს მკაცრს და უმოუსავლო ალაგას, სადაც ქერის მეტი არა მოდისრა და ისაც ისე მცირე, რომ ორს სამს თვეს არა ყოფნის ხალხსა, თანაც ყაზბეგის მკვიდრნი განიცდიან პურით და შეშით დიდს ნაკლებულებას. სადაც 7-ს თვეს ზამთარი არის და ამხნის განმავლობაში გარეშე მუშაობით ირჩენს ხალხი თავსა და საქონლისათვისაც მთა-კლდეებში სთიბამენ თივას და ზურგით შინ ეზიდებიან. შეშა ურმებით ანანურიდან სკოლისთვის და საოჯახოთ ყაზბეგში და ხევში მიაქვს, ასოც ვერსის მანძილზედა. ამავე დროს მუხრანი ერთ საუკეთესო სოფლათ ითვლება ჩვენს მაზრაში, პურის, ღვინის, ხილის და ყველა ნაირი მოსავლით! შეშა ხომ... გვერდზე ტყე აკრავს და ყოველ გვარს მასალასაც ჩალის ფასად შოულობს ამ სოფლის ხალხი. მაშასადამე დიდი უბედურობა არის იმ ქვეყნის თავსა, როდესაც ამისთანა ადმინისტრატორებს გვინიშნავენ, რომლებსაც გარდა თავის ცხვირისა, არაფერს ხედავენ. საჭიროა, რომ ყველა მოხელე იყოს იმ თემისა და იმ მხრისა, რომელსაც კარგად იცნობენ. ამისთანავე უვიცობა მიწის მომარაგების სამინისტროშიც გავიგონეთ, ერთი უპირველესი მოხელე გვეუბნება:—განა ხევში ცოტა სიმინდი ითესება და მოგდისთო, რომ ხალხის შიმშილზედ სჩივითო!—კაცო! რაღას აკეთებთ აქა, თუ ისიც არ შეგესმენიათ რო ხევში არათუ სიმინდი არა ხეირობს, თვით კამა და ქინძიც არა ხეირობს, მკაცრის ჰაერის გამო! საუბედუროთ არც ერთს დაწესებულებაში არა გვყავს ჩვენი კაცები რომელთაც შეეძლოს საქმის ვითარების გავება. მთის ხალხი და თითქმას მთელი დუშეთის მაზრა მოკლებულია ხმასა და სამართლიანობას. ხევი, მთიულეთი, გუდამაყარი, თუში, ფშაველი და ხევსურები, როგორც ნივთიერათ ისე სწავლის მხრით ჩამორჩენილნი ვართ სხვა მაზრებს, რომ თითით საჩვენებელი ვყევართ ქვეყანასა. აბა ვინ იზრუნებს ჩვენი წარმატებისათვის?

დროა ახლა მაინც ყურადღება მოგვაქციოს ახალმა მთავრობამ და დედინაცვლობა თავიდან აგვაშოროს.

კალმის-წვერა.

წერილი რედაქციის მიმა.

ბატონო რედაქტორო!

თქვენს გაზეთში იყო გადმობეჭდილი „ბარრიკადი"-დან უსახელო ავტორის წერილი, რომელშიაც ის უდიერად მიხსენიებს მეცა და ჩემ მიერ შედგენილ ქრესტომატიასაც.

პირადათ ჩემზე და ჩემს სახელმძღვანელოზე ლაპარაკით თავს არ მოგაბეზრებთ...

მე მხოლოდ მინდა მოგახსენოთ თქვენცა და თქვენი გაზეთის მკითხველებსაც ჩემ ქრესტომატიაში მოთავსებულ ქართველ მწერლების შესახებ შემდეგი:

არც ერთი ჩვენი მწერლის თხზულება არ შემიტანია ქრესტომატიაში ავტორის დაუკითხავათ და ნება დაურთველად (გარდა ბ. აბაშელისა, რომლის ორიოდე ლექსი დაიბეჭდა მხოლოდ ერთ გამოცემაში) არც ერთ მწერალს ამ 10 12 წლის განმავლობაში პრესის საშუალებით თუ კერძოთ საყვედური ან სამდურავი არ უთქვამს ჩემთვის ამა თუ იმ თხზულების ქრესტომატიაში მოთავსების გამო. პირიქით საყვედურს მეუბნებოდნენ ზოგიერთი ის ქართველი პოეტ-ბელეტრისტები, რომელთა თხზულებანი ვერ მოხდნენ ჩემ მიერ შედგენილ სახელმძღვანელოში...

ხოლო რაც შეეხება კერძოთ დ. კლდიაშვილს, იმან ხომ არა მარტო სიტყვიერად და საერთო ნაცნობის პირით, არამედ წერილობითაც დამრთო ნება, რომ მისი მოთხრობები მომეთავსებინა ქრესტომატიაში და თანაც გამომიგზანა თანახმად ჩემი თხოვნისა, ვრცელი ავტობიოგრაფია სახელმძღვანელოში შესატანად... ერთი სიტყვით, ამ ბოლო დრომდის არც ბ. კლდიაშვილისაგან მსმენია რამე საყვედური იმის შესახებ, თუ ქრესტომატიაში რათ იბეჭდება იმისი მოთხრობები.

მხოლოდ ამ რამდენიმე კვირის წინეთ მითხრა, რომ ჩემი თხზულებები ნაკლებად იყიდება, რადგანაც ქუთათური ქრესტომატიის ავტორებმა, თქვენ და ბ. გორგაძემ ბევრი ჩემი მოთხრობები სახელმძღვანელოებში მოათავსეთო. ამიტომაო, დაუმატა მან, იძულებული ვარ ყველას მოვთხოვო ჰონორარი იმის მიხედვით, თუ ვის რამდენი მოთხრობით უსარგებლიაო. ამაზედ მე ვუპასუხე: რამდენიც გერგებათ, ან რამდენსაც მთხოვთ სიამოვნებით მოგართმევთ მეთქი და სხ... ამის შემდეგ ჩვენ მო რიგდით და ტკბილათ გამოვემშვიდობენით ერთმანეთს...

დასასრულ, არ შემიძლიან არ ვუსაყვედურო უსახელო ავტორს, რომ ბ. დ. კლდიაშვილის მიერ გამოთქმული უკმაყოფილება საზოგადოთ ქრესტომატიები ყველა შემდგენლების მიმართ სულ ჩემსკენ დააგროვა და ამით, ვითომ და, თავისი მფარველობის კალთა გადააფარა, სხვა ავტორებს.

რამდენად სამართლიანი ზემოხსენებული შემდეგ ასეთი გამოლაშქრება, და ისიც მხოლოდ ჩემ წინააღმდეგ ამისი დაფასება მიმინდვია მკითხველი საზოგადოებისათვის.

ი. გომელაური.

დამატება. ახირებულად მიმაჩნია უცნობი ავტორის საყვედურები ქარ. შ. წ. კ. გამ. საზ. გამგეობისადმი, რომელმაც ჩემ მიერ შედგენილი და მთავრობისაგან სკოლებში სახმარებლად ნება დართული ქრესტომატია გამოსცა (მერვე გამოცემა); ვინაიდგან კანონს ჯერ არავისათვის აუკრძალავს ქრესტომატიების ბეჭვდა და მით უმეტეს ასეთი საზოგადოებისათვის, როგორიცა ქართ. წ. კ. გამ. საზოგადოება.

ი. გ?

ახალი ღვინო ახალ თხიერში.

წარმოუდგენელს, პირდაპირ შეუძლებელ პირობებშია რესპუბლიკაში საქონლის წარმოება.

წარმოება ორის, ერთი-მეორის პირის პირ მდგარს, ერთმანეთთან მებრძოლის, მტრულად დამოკიდებული კლასსის ხელშია.

ერთის მხრით არიან მუშათა დარაზმული პროფესიონალური კავშირები, რომელნიც სხვათა ქარხნებსა და მაღაროებში მუშაობას თავის საქმედ არა სთვლიან, მეორე მხრით კი—მესაკუთრენი, რომელთაც უფლება არ აქვსთ მიიღონ ან დაითხოვონ მუშები, გაადიდონ ან შეამცირონ თავისი წარმოება უმისოდ, რომ ამგვარი ოპერაცია საქმის ლიკვ დაციის ფასად არ დაუჯდესთ.

ამგვარად წარმოებაში საჭირო თანხმობა, ორგანიზაცია, ჰარმონია, დარღვეულია—და ამას შედეგად—წარმოების სრული დაცემა და განადგურება მოსდევს.

რით ეშველება საქმეს?

სოციალისტები ამბობენ: წარმოებაში ორგანიზაციის შექმნა ჰარმონიის აღდგენა, შეიძლება მხოლოდ კომმუნური წყობილების საშუალებითო.

ქარხნები, მაღაროები და მიწა მთელი საზოგადოების ხელში უნდა იყოს; და საზოგადოებავე უნდა განაგებდეს, როგორც წარმოებას, აგრეთვე განაწილებას.

მაგრამ ეს იდეალი რუსეთის ექსპერიმენტის შემდეგ აწ აღარავის მოხიბლავს.

სახელმწიფოებრივ კომმუნისტურ წყობილებაში მართლაც დაცულია ერთგვარი ჰარმონია· აქ სხვა და სხვა მხარე აღარ არის. მთელი ხალხი ერთს ორგანიზმად შენაწევრებულია. მაგიერად განხორციელებულია ის, რისაც ასე ეშინოდათ პრუდონს, ბაკუნინს, ელიზე რეკლიუს კროპოტკინსა და მათს მიმდევრებს,—უკიდურესი ცენტრალიზაცია და დესპოტიზმი.

მაშასადამე, სახელმწიფოებრივი კომმუნიზმის იდეა დამარცხდა და სოციალისტები ცდილობენ გაიმიჯნონ კომუნისტებისაგან.

საკვირველია კი: მათი იდეალი—მაინც კიდევ სახელმწიფოებრივი კომმუნიზმია, რომლის საშინელებისაც ეშინიათ, და ცდილობენ ნელნელა გადავიდენ კომმუნისტურ წესყობილებაზე.

ამიტომ აძლიერებენ სახელმწიფოებრივსა და საერობო—სამუნიციპალო წარმოებას.

მაგრამ არც სახელმწიფოებრივი და არც სამუნიციპალო წარმოება არ არის შიშარი იმ დრომდის, ვიდრე მუშას შეუძლია, როცა უნდა თავი გაინთავისუფლოს მგვარ წარმოებაში მუშაობისაგან და გადავიდეს კერძო მწარმოებელთან.

მაშასადამე, სახელმწიფოებრივსა და სამუნიციპალო წარმოებას ჩვენც თანავუგრძნობთ იმ პირობით კი, რომ მის გვერდით კერძო წარმოებაც იზრდებოდეს.

დეე, განვითარდეს ერთიცა და მეორეც. და დეე, ამ ჯიბრმა აღორძინოს საქართველოს წარმოება.

მაგრამ სახელმწიფოებრივი და მუნიციპალური წარმოება დღეს უკეთეს პირობებშია, ვინაიდან მეტის ძალა—უფლებითა და უპირატესობით არიან შემოსილი.

კერძო კაპიტალი კი მეტის მეტად მოუქნილი და მოუმარჯვებელი გამოდგა და სპეკულიაციო კაპიტალად გადიქცა

და ეს დიდი უბედურობაა ვინაიდან სახელმწიფოებრივი მუნიციპალური წარმოება ერის ყოველგვარ საჭიროებას ვერ აკმაყოფილებს და ვერც ოდესმე დააკმაყოფილებს.

საჭიროა, მაშ, კერძო ინიციატივაც

ამისთვის კი საჭიროა, ჩვენმა კაპიტალისტებმა ახალ დროს ალღო აუღონ და მოემარჯვონ.

არა კმარა სულ ჩივილი; მუშა ისე უყურებს წარმოებას, თითქო მტერიაო:

პირიქით, კაპიტალისტმა მუშა უნდა დაიმეგობროს.

მაშასადამე, საწარმოო ორგანიზაცია ისეთი უნდა შეიქნეს, რომ მუშა სახელოსნოში ან მაღაროში მუშაობას ისე უყურებდეს, როგორც საკუთარ საქმეს.

ერთი სიტყვით, კაპიტალისტისა და მუშის საწარმოო ინტერესები ერთი მეორეს უნდა ეთანხმებოდეს.

მაგრამ როდის იქნება ეს შესაძლებელი?—როდესაც მუშა კაპიტალისტის ამხანაგად შეიქნება.

მუშას უნდა მიეცეს ქირის გარდა წმინდა მოგების ნაწილი. რამდენი?

ეს უკანასკნელი ზომა განისაზღვრება მით, თუ რამდენ პროცენტს იღებს კაპიტალი ევროპაში. (ცხადია, ჩვენშიაც თუ იმდენივე პროცენტი ვერ ამოაგებინა კაპიტალს პატრონმა, ფულს არ გაალდენს.

კაპიტალი კოსმოპოლიტურიაო, ამბობს კარლ მარქსი: სადაც მეტ მოგებას ნახულობს, იქ გადადისო.

მაშასადამე, კაპიტალის წილს ამ ზომას მხოლოდ ცოტათი შეიძლება დააკლდეს.

იმავე დროს მუშა, რასაკვირველია, გამგეობაშიაც მონაწილე უნდა იყოს.

მხოლოდ ამ პირობით მოეღება ბოლო წარმოების დეზორგანიზაციას და პროფესსიონალურ კავშირებსა და კაპიტალისტებს შორის განუწყვეტელ ბრძოლას. და მხოლოდ მაშინ შეუთანხმდება ერთი მეორეს მუშისა და კაპიტალისტის საქმე.

სად არის ამის მაგალითიო?—იკითხავს მკითხველი.—ბევრია ევროპაში, კიდევ მეტია ამერიკაში და კიდევ უფრო გავრცელდება ყველგან.

რატომ?—ვინაიდან ვერავითარი კარხანი ვეღარ დაიმორჩილებს პროფესიონალურ კავშირებს, ვეღარ დაიმონავებს თავისუფალ მუშებს.

მუშის სოციალური თავისუფლება კი იმავე დროს ეროვნულ სულის ამაღლებას, უზენაეს განვითარებას, მოასწავებს.

დიახ! ქართული კაპიტალი ახალ სოციალურ პირობებს უნდა მოემარჯვოს: ახალ ღვინოს ახალი თხიერი სჭირდება.

გახელ წერეთელი

სარედაქციო კოლეგია.
მთავარი რედაქტორი: სპ. კედია.

ექიმი
ე. ი. კალანდაძე.
ღებულობს შინაგან სნეულებათა ავადმყოფებს დილის 8—12 ს. ვენერიული სიფილისი (შეშხაპუნება 606 და 914) და საშ რდე ორგანოთა საღ. 5—7 ს. გუნიბის ქ № 6, მოსკოვის ქუჩ. კუთხე ზემმელის აფთიაქთან.
ტელეფ. 13—95. 3228

ქ უ თ ა ი ს ი
ექიმი
ისაკ იაკობის-ძე
მ ი ნ ო ვ ი ჩ ი
ღებულობს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ.
ყოველ დღე დილის 10-12 ს. და საღამ. 5 7. ს. ქარვასლის ქუჩა, № 5 (მწვანე ბაზარი) ბინა ყოფილი ექ. ჭოლოშვილისა
№ 3208.

თვალების ავადმყოფების
ექიმი
მ. გოლშტეინი
სათვალეების შერჩევა. ავადმყოფების მიღება დილის 8 ს-დან 11 ს-მდე; საღამოს 2—7 საათამდე.
ნიკოლოზის ქ. № 32

დაბრუნდა და გაანახლა ავადმყოფების მიღება.
ექიმი
მ. ო. ზანდუკელი
შინაგან და ნერვების ავადმყ.
ელექტრონით წამლობა.
ავადმყ. მიღება საღ. 5-7 ს, ანასტასიას ქუჩა № 3 ტელეფ. 9—31.
№ 3207.

მატარებელთა მოსვლა.

ფოსტის მატარებელი № 3.
თბილისიდან ბათომში—დილის 10 ს. 53 წ.
მატარებ. № 3. № 7.
თბილისიდან ფოთში საღამ 7 ს. 14 წ.
მატარებ. № 21.
თბილისიდან ბათომში, საღ. გად. 10 ს. 37 წ.
მატარებ. № 19.
თბილისიდან ხაშურში დილის 3. ს. 20 წ.
მატარებ. № 140.
თბილისიდან სალოლში დილის 9 ს.
მატარებ. № 390.
თბილისიდან სანაინში დილის 7 ს. 45 წ.
მატარ. № 4.
თბილისიდან კახეთში დილის 8 ს. 30 წ.

თბილისში მოდის.

მატარებ. № 4.
ბათომიდან თბილისისკენ გამოდის საღ. 10 ს. 27 წ.
თბილისში მოდის საღ. 6 ს. 46 წ.
მატარებელი № 7.
ფოთიდან თბილისისკენ გამოდის ღამის 12 ს. 2 წ.
თბილისში მოდის დღის 2 ს. 13 წ.
მატარებელი № 22.
ბათომიდან [illegible] გადის [illegible] 58
მატარებელი № 19.
ხაშურიდან თბილისისკენ მოდის [illegible] მის 2 ს. 16
თბილისში მოდის დილის 8 ს. 2[illegible]
მატარებ. № 141.
სალოლლიდან თბილისისკენ გა[illegible] დილის 9 ს 10
თბილისში მოდის საღამ. 5 ს. 36
მატარებ. № 416.
სანაინიდან თბილისისკენ გადის [illegible] ლის 8
თბილისში მოდის დღის 4 ს. 53
მატარებ. № 3.
კახეთიდან თბილისში გადის 4 ს. 20

განცხადება.

1900 წელში დაბადებული ახალგაზდა მოქალაქეთა სამ[illegible]რო ბევრის მოსახდელ გაწვევაზე.

თბილისის ქალაქის გამგეობა ამით აცხადებს საყოველთაოდ, რომ 1[illegible] წელში დაბადებულ ახალგაზდა პირთა ჯარში გამწვევი და მიმღები კ[illegible] მიმდინარე წელს შეუდგება თავის მოქმედებას ქ. თბილისის სამხედრო [illegible] ცხვის ნაწილის უფროსის სამმართველოსთან განსაკუთრებულ შენობაში [illegible] ზლის ქ. სახლი თამამშევისა) ქვემო აღნიშნულ დღეებში, დილის 9 საათ[illegible]

15 და 16 ნოემბერს, ორშაბათს და სამშაბათს, იმ პირთა ჯარში [illegible]ვევად, ვინც არიან შეტანილნი 1, 2 და 3 კომისარიატების გამწვევ სიებ[illegible]

17 და 18 ნოემბერს, ოთხშაბათს და ხუთშაბათს, იმ პირთა-ვინც [illegible] შეტანილნი მე 4, 5, 6 და 7 კომისარიატების გამწვევ სიებში.

19 და 20 ნოემბერს, პარასკევს და შაბათს, იმ პირთა-ვინც არიან [illegible]ნილნი მე 8, 9 და 10 კომისარიატების სიებში.

21 და 22 ნოემბერს, კვირას და ორშაბათს, იმ პირთა-ვინც არიან [illegible]ნილნი მე 11, 12 და 13 კომისარიატების სიებში.

23 და 24 ნოემბერს, სამშაბათს და ოთხშაბათს, იმ პირთა ჯარში [illegible]ვევად, რომლებიც არიან დაბადებულნი 1899 წ. და წარსულ 1919 წ. ქ.[illegible]ლისის მიმღებ კომისიის მიერ გადაედოთ ჯარში მიღების ვადა ერთი [illegible] როგორც საშუალო სასწავლებლების მოწაფეთ ან ჯანმრთელობის სის[illegible] გამო.

25 და 26 ნოემბერს, ხუთშაბათს და პარასკევს, იმ ადგილობრივ [illegible]რებ ახალგაზრდა პირთა,—რომლებიც არიან დაბადებულნი 1900 წ. და [illegible] მიზეზისა გამო არ არიან ჯერ შეტანილნი გამწვევ სიებში და აგრეთვე ქ.[illegible]ლისში იმ დროებით მცხოვრებ პირთა, რომლებიც თუმცა არიან შეტა[illegible] სხვა მაზრების გამწვევ სიებში, მაგრამ მათ, თანახმად გენერალურ შტაბ[illegible] ნკარგულებისა (იხილე გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა" ამა წ. 21 [illegible]ტომბრის № 238) არა უგვიანეს ა. წ. 1-ლ ნოემბრამდე თბილისის სამ[illegible] ნაწილის განყოფილებაში წერილობით განაცხადეს თავისი სურვილი თბი[illegible] მიმღებ კომისიაში გამოცხადებისა და ამ ვადაზედ წარადგინეს: 1) ამონ[illegible] თავის თავზე გაწვევ სიისა და 2) პირადობის მოწმობა სურათით.

მიმდინარე წელს ჯარში გაწვევის დროს მოქალაქეთ უნდა მიიღონ [illegible]დველობაში:

1. ყოველი გაწვეული ახალგაზრდა მოვალეა თავის საცხოვრებელ [illegible]ლის მახედვით, გამოცხადდეს მიღებ კომისიაში დანიშნულ ვადაზედ [illegible] იქონიოს გასაწვევი უწყება, მიღებული სათანადო კომისარიატიდან.

2. საშუალო სკოლის მოწაფენი, რომლებიც წარმოადგენენ სათა[illegible] მოწმობებს, სასწავლებლების უფროსებისაგან, სამხედრო ბევრის მოხდი[illegible] გადაედებათ 21 წლის შესრულებამდე.

შენიშვნა: უმაღლეს სასწავლებლების სტუდენტებს, აქვთ უფლება ჯარში გაწვევის ვადის გადიდებისა და ამიტომ [illegible]დებულნი არიან გამოცხადდენ მიმღებ კომისიაში

3. არავითარი სამსახური, არც კერძო, არც საზოგადო, არც მთავრ[illegible] დაწესებულებებში (გარდა სამხედრო სამსახურისა) არც სახალხო გვარ[illegible] და არც მილიციაში არ ანთავისუფლებს მოქალაქეთ ჯარში გაწვევისაგან.

4. თანახმად დამფუძნებელ კრების მიერ 1919 წ. 2 აგვისტოს მიღ[illegible] დეკრეტისა, შესახებ სამხედრო ბევრის აუსრულებლობის და ამ დანაშ[illegible] დაფარვის და წაქეზებისა, თუნდაც წამქეზებელი და დამხმარე მშობელ[illegible] სხვა მახლობელი ნათესავი იქმნეს, დამნაშავე დაისჯება იმ წესით, რომ[illegible] აღნიშნულია ხსენებულ დეკრეტის 1 და 3 მუხლ. და განსაზღვრულია ბორ[illegible] მოქმედებაში მონაწილეობისათვის სისხლის სამართლის და გამასწორებელ [illegible]ჯელთა დებულების მე-120, 121 და 124 მუხლებში.

2 ნოემბერს 1920 წ.
ქ. თბილისი.

თბილისის ქალაქის გამგეობა

დაიკარგა ბავშვი
ვაჟი 7 წლისა. სახელად მიშა მპოვნელ ვთხოვ შემატ[illegible]
ბინოს ამ მისამართით: რიყე ჰასტაიანის ტუპიკი
№ 5 ბესტავაშვილი.
2—1 3[illegible]

ყიდის ფოთის ქალაქის გამგეობა
ორტესებრ რკინის კოჭებს 14 სიმაღლეს და 11 არშ. ვერშ და 10 არშინიანებს. წონით 2000 ფუთამდე დ[illegible] ხელსაწყო ფოლადს $1/4$—$1 1/4$-დე, წონით 100 ფუთ[illegible]
3—3

ორ ოთახს ვეძებ
ალექსანდროვის ქ. № 40.
ისევ ორ ოთახზე, ან მეტზედ.
მე-10, 9, ან მე-3-მე უბანში
ნახვა შეიძლება 4—6 საათ[illegible]
1—1 3231